

Erfgoed en duurzaamheid in Gouda

Informatiebijeenkomst verduurzamen monumenten voor
gemeenteambtenaren - Erfgoedhuis Zuid-Holland

1 december 2022

Even voorstellen

Nelleke Manschot

Senior beleidsadviseur cultuurhistorie gemeente Gouda

nelleke.manschot@gouda.nl

06 42316172

Martin Netten

Adviseur cultureel erfgoed Omgevingsdienst Midden Holland

mnetten@odmh.nl

06 51823381

Erfgoed en duurzaamheid in Gouda

Onderwerpen die aan bod komen:

1. Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020
2. Dakenkaart en criteria zonnepanelen
3. Actuele beleidsontwikkelingen
4. Financiering, begeleiding en techniek

Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020

Per 1-1-2021 in werking

Dynamisch ingericht: ruimte voor innovaties

Evaluatie na half jaar > regels bijstellen indien nodig

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR645481>

Ambitie voor erfgoed

Landelijke afspraken voor monumenten

40% CO2 reductie in 2030

60% CO2 reductie in 2040

Gemeentelijk

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Goudse ambitie: CO2 neutraal in 2040

Geen specifieke erfgoeddoelen qua reductie

Monumenten doen mee, op basis van vrijwilligheid eigenaar

Balans tussen behoud erfgoedwaarden en CO2-reductie realiseren

Stadhuis Gouda. Beschermd rijksmonument. Plan voor herbestemming én verduurzaming. 52% CO2-reductie.

Wat is er veranderd sinds 1-1-2021?

- Ruimere mogelijkheden > sneltoetscriteria en beoordelingscriteria
- Vooraf inzicht voor eigenaren en hun adviseurs of hun plan binnen de richtlijnen valt
- Sneller een vergunning
- 50 procent korting op leges voor ‘activiteit monument’ bij het treffen van duurzame maatregelen
- < 20.000 euro ca. € 150,00 korting
- >20.000 euro ca. € 300,00 korting

[Blijf op de hoogte!](#)

Nieuws

Energie

Groen

Klimaat

Circulair

Initiatieven

Subsidies

[home](#) → [Energie](#) → [Monumenten & panden in de binnenstad](#) → [Brochure 'Erfgoed en Duurzaamheid'](#)

Duurzaam
Gouds Erf

voortjaar 2019

Brochure 'Erfgoed en Duurzaamheid'

Het Goudse college van B&W heeft aangepaste voorschriften vastgesteld over het verduurzamen van monumenten en panden in de beschermde binnenstad (en rondom de binnenstad). Deze voorschriften treden per 1 januari 2021 in werking. De nieuwe regeling heet "Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020".

Download bestanden:

[Brochure duurzaam erfgoed \(3,213 MB\)](#)

<https://maakgoudaduurzaam.nl/uploads/content/files/brochure-duurzaam-erfgoed.pdf>

Hoeveel monumenten telt Gouda?

880 gemeentelijke monumenten

Aangewezen door college van B&W, Erfgoedverordening

355 rijksmonumenten

Aangewezen door het Rijk, Erfgoedwet

binnen het beschermde stadsgezicht (binnenstad en randen)

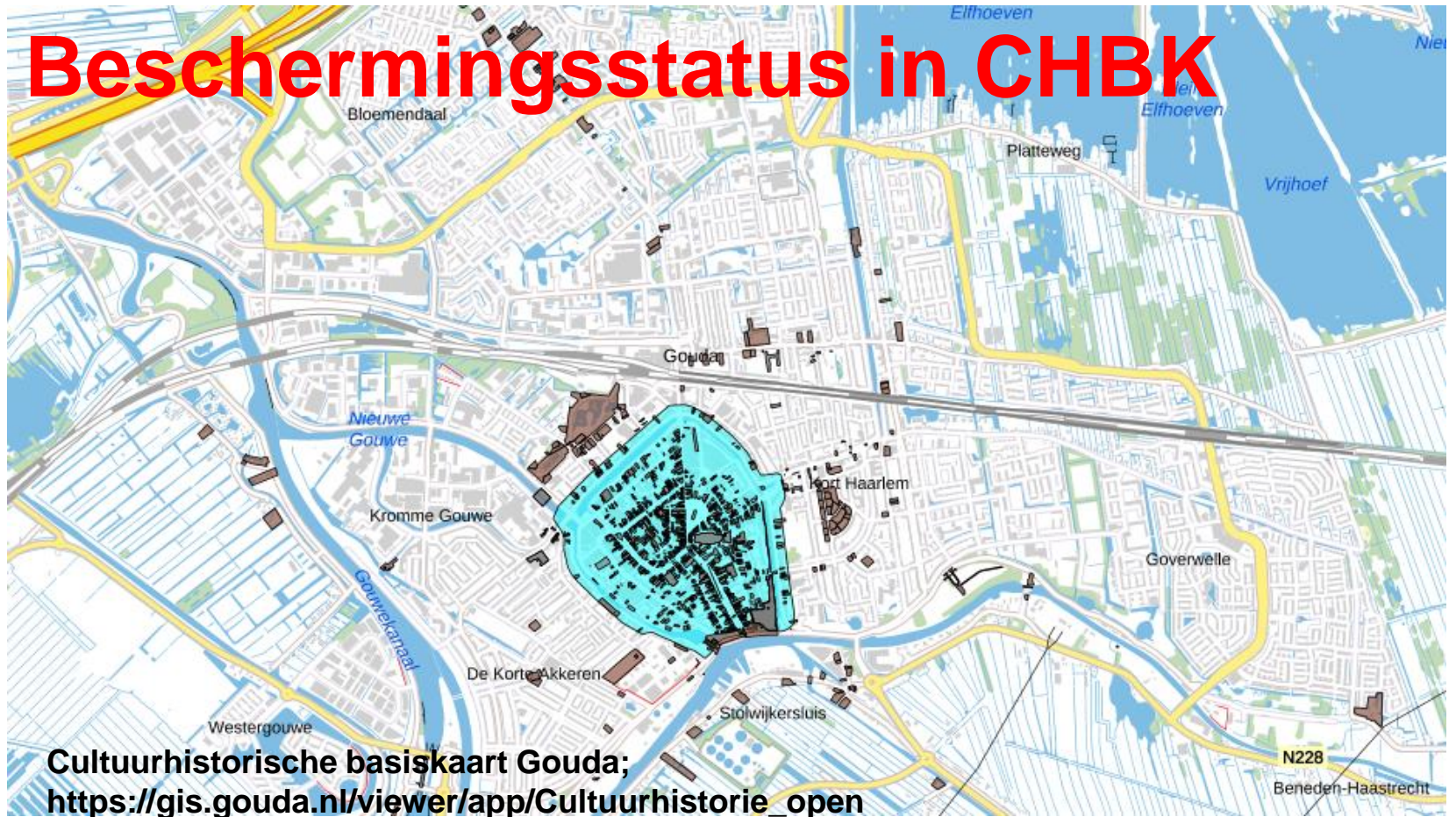
ca. 2100 panden

Aangewezen door het Rijk, waarden geborgd in bestemmingsplan

circa 6 procent totale bebouwing van Gouda is beschermd

Beschermingsstatus in CHBK

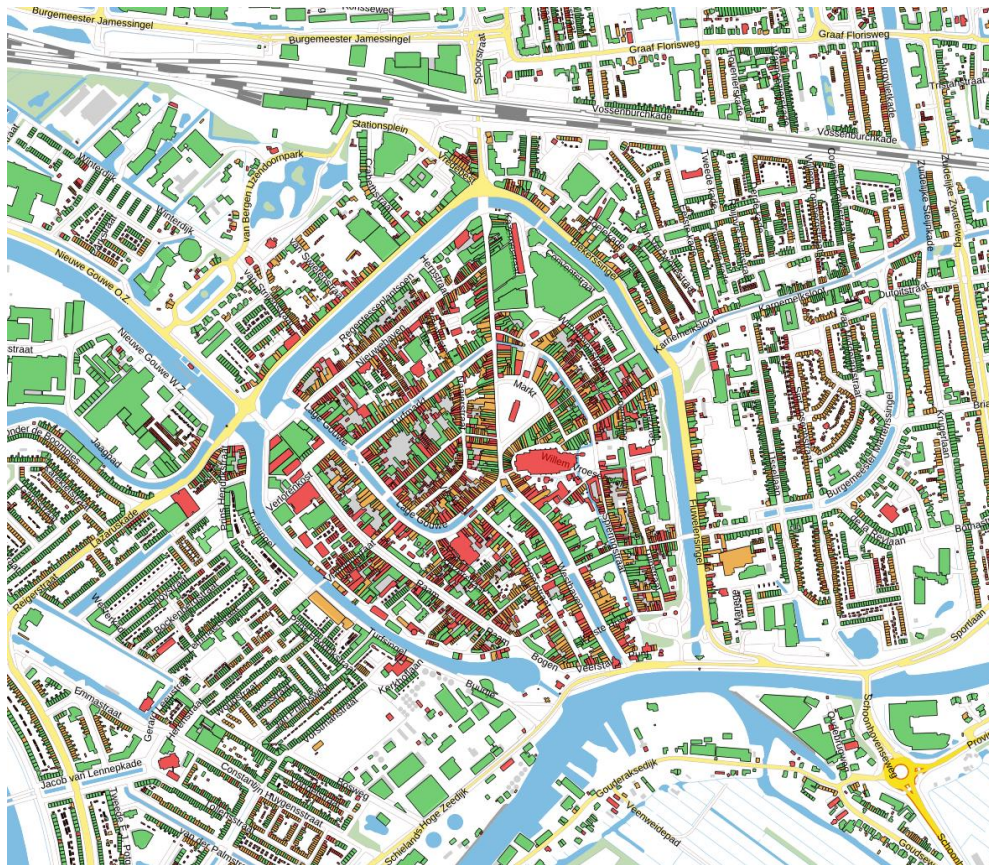

Dakenkaart Gouda

potentie zonne-
energie voor de hele
stad in kaartbeeld
vastgelegd

Geschikt voor zonnepanelen

- Geschikt
- Mogelijk geschikt
- Niet geschikt

https://gis.gouda.nl/viewer/app/internet_zonnepanelen

Adviezen via een stoplichtsysteem:

Groen is geschikt:

het dak van je pand krijgt voldoende zonlicht en heeft voldoende oppervlakte om zonnepanelen te kunnen leggen. Bovendien is het mogelijk om de panelen zo neer te leggen dat ze niet zichtbaar zijn vanaf de openbare weg.

Oranje is mogelijk geschikt:

het dak krijgt voldoende zonlicht en/of is niet-zichtbaar, zodat het mogelijk is een aantal panelen neer te leggen, waarbij je plan natuurlijk ook moet voldoen aan de regels. Volgens de berekeningen, kan je echter niet voldoende panelen neerleggen om je hele elektrabehoefte zelf op te wekken.

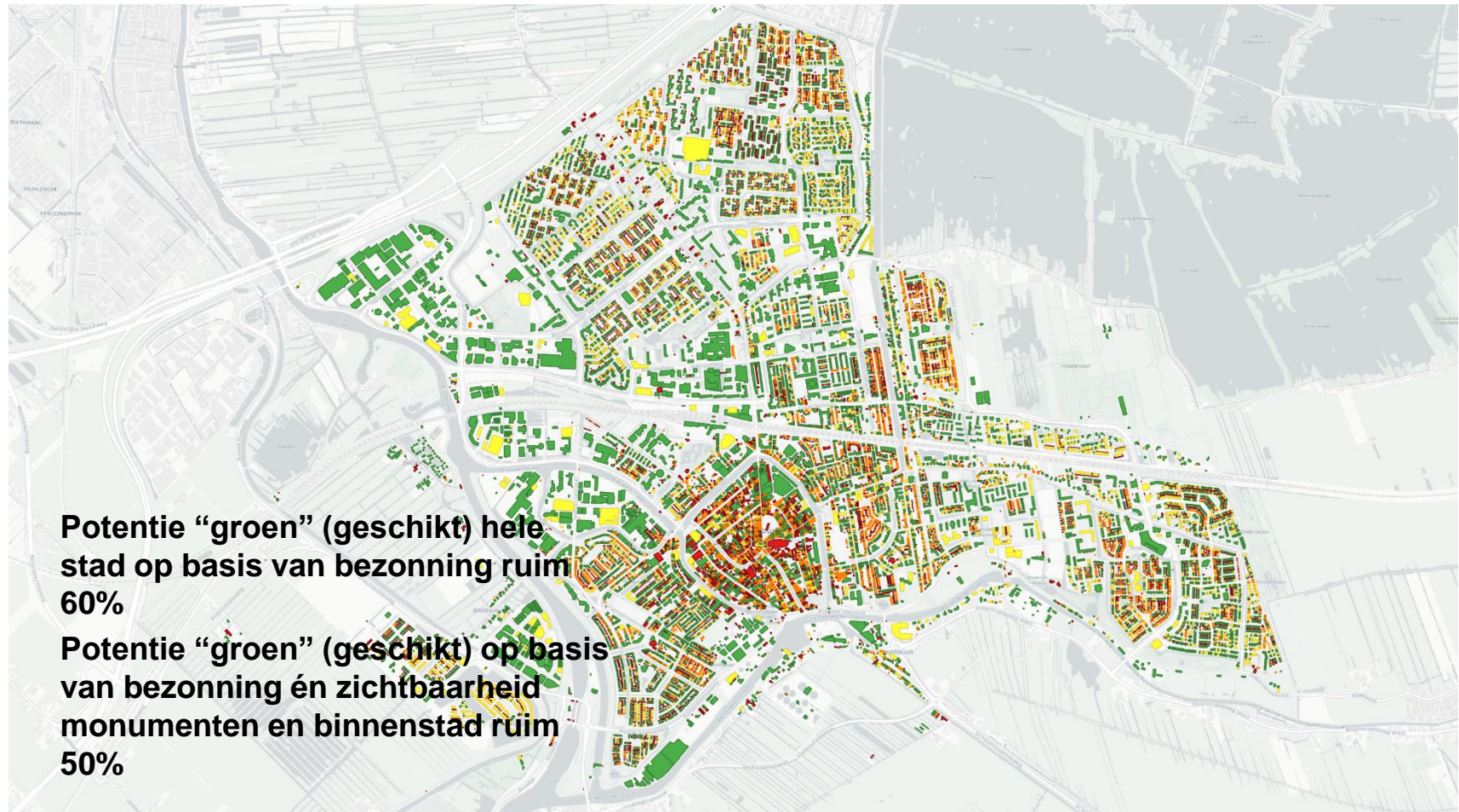
Rood is ongeschikt:

het dak krijgt onvoldoende zonlicht en/of heeft te weinig niet-zichtbaar oppervlak om panelen neer te leggen. Als je toch panelen neer wil leggen, gaat je voorstel naar de Adviescommissie Omgevingskwaliteit.

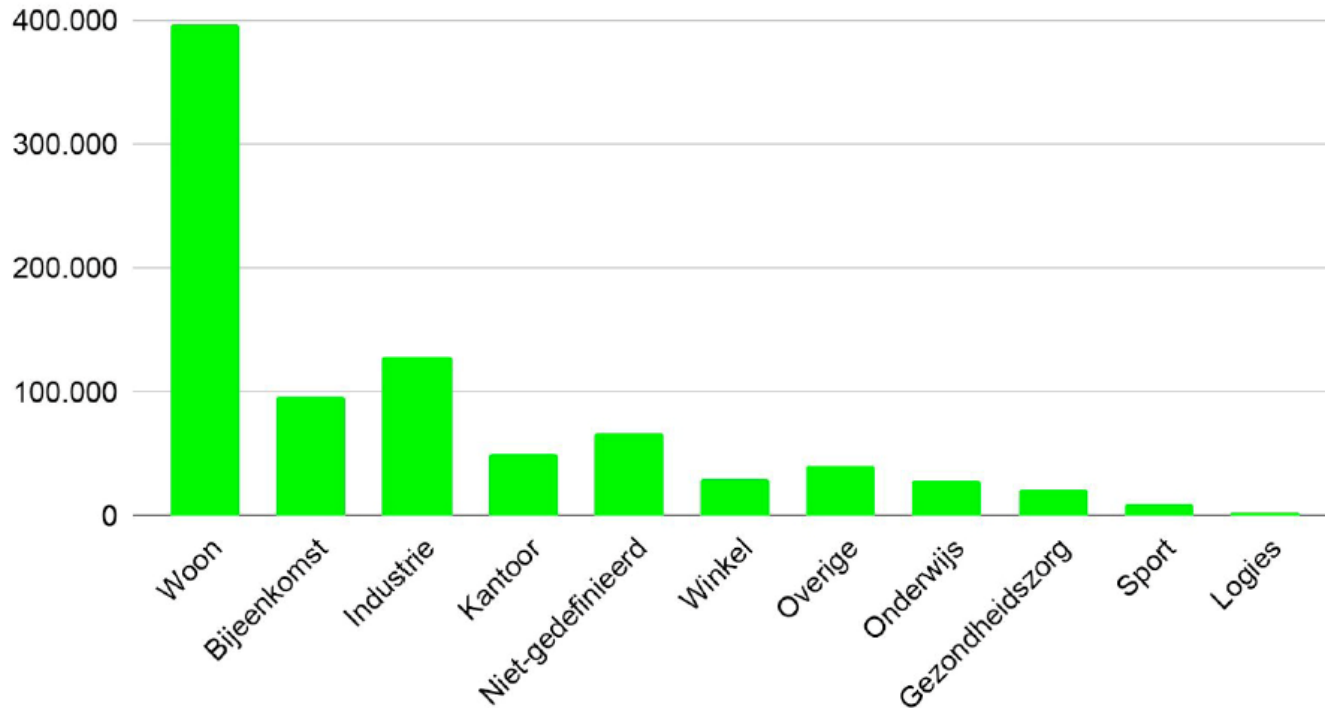

Conceptversie “sneak preview” links geschiktheid bezonning, rechts geschiktheid zichtbaarheid: potentie voor binnenstad en monumenten is combinatie tussen deze twee.

Geschikt oppervlakte voor zonnepanelen (m2)

Figuur 7. Geschikt oppervlakte voor het plaatsen van zonnepanelen per gebruiksdoel

Zonnepanelen aanwezig 2022

- Voor maart 2020
- Voor maart 2022

https://gis.gouda.nl/viewer/app/internet_zonnepanelen

Wijze van beoordeling zonnepanelen

- locatie, grootte, vorm, kleur, reflectie en de ligging op of in de dakbedekking
- de rangschikking, mede in relatie tot bestaande dakkapellen, dakopbouwen, dakvensters en/of schoorstenen
- de plaatsing van het systeem (constructie en wijze van bevestigen)
- de zichtbaarheid en het effect op de omgeving
- de bijzonderheid van ligging, dakvorm of dakbedekking
- het al dan niet verloren gaan van cultuurhistorische of historisch-ruimtelijke waarden

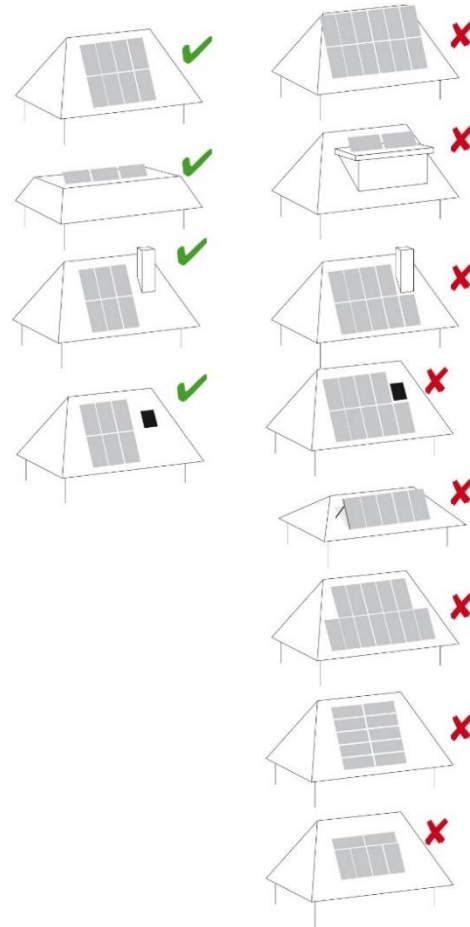
waarbij de basisuitgangspunten zijn:

- de installatie blijft zoveel mogelijk uit zicht
- de zonnepanelen worden op de minst kwetsbare locatie op of bij het monument geplaatst
- bij plaatsing op het erf en/of binnen de contouren van een beschermd groen monument of beschermde structuur heeft de installatie geen gevolgen voor zichtlijnen en waardevolle onderdelen
- het monument wordt als gevolg van het uiterlijk van de installatie in grootte, vorm, kleur en reflectie niet onevenredig aangetast

Criteria verbeeld

In voorbeelden is het dakvlak een dakvlak dat niet zichtbaar is vanaf de openbare ruimte

Actuele ontwikkelingen 2022-2023

mr. P.A. Pijnacker Hordijkemaal. Beschermd rijksmonument.
Geschikt oppervlak van 310 m², 188 panelen, een jaarlijkse opwek
genereren van 29.000 kwh (18 huishoudens)

Actuele ontwikkelingen 2022-2023

Evaluatie regeling Erfgoed & Duurzaamheid (Q1 2023)

Winterplan Gouda

Ondersteuning ondernemers voor verduurzaming panden
binnen beschermd stadgezicht

Gouds Isolatieprogramma (GIP)

Met speciale aandacht voor monumenten

hetKontakt
Goudse Post

Nieuws ▾ Agenda Vacatures Adverteren ▾ Bezorgklacht Contact ▾

De gemeente komt met een winterplan om inwoners en maatschappelijke instellingen de winter door te helpen.

Gemeente komt met een winterplan: ondersteuning voor inwoners en maatschappelijke organisaties bij hoge energierekeningen

wo 28 sep 2022, 18:35 [Agenda](#) 391 keer gelezen

Financiering, begeleiding en techniek

Door Martin Netten

Financiering: subsidies en regelingen

Gemeentelijke monumenten

Subsidiemogelijkheden:

- de planmatige instandhouding van gemeentelijke monumenten
- de ondersteuning van historisch onderzoek indien dit van belang is voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten

Planmatige instandhouding van gemeentelijke monumenten

- instandhoudingsregeling in de vorm van een subsidieregeling
- instandhouding van beschermde gemeentelijke monumenten
- particuliere eigenaren ondersteunen in het planmatig en preventief onderhouden van hun pand aan de hand van een Instandhoudingsplan

Ondersteuning van historisch onderzoek

- De regeling ‘historisch onderzoek’ richt zich op die gevallen waar het gewenst/vereist is om een plan in verband met een vergunning of subsidie op de juiste waarde te kunnen toetsen.
- Bij aanpassing of transformatie van een beschermd monument of beeldbepalend pand of historisch waardevolle buitenruimte kan het nuttig en/of noodzakelijk zijn een analyse van de bouw-, aanleg- en gebruiksgeschiedenis en een waardestelling te laten maken.

Financiering: subsidies en subsidies

- **Rijksmonumenten**

- Duurzame monumentenlening NRF
- Investeringssubsidie Duurzame energie (ISDE)
- Subsidie Energiebesparing eigen huis
- Subsidie RCE bij herbestemmen (wind en waterdicht)
- Provincie:
 - ✓ Subsidieaanvragen voor restauratie van rijksmonumenten
 - ✓ Subsidieaanvragen voor duurzaamheids- en toegankelijkheidsmaatregelen van rijksmonumenten

Duurzame monumentenlening NRF

- alleen met scan van gecertificeerd bedrijf/adviseur en volgens maatregelenlijst
- Oomadvies, huis en erfgoed collectief, De Groene Grachten, Dijkoraad, Het Oversticht, EMD-monumentenzorg, Het Oversticht, NIBAG, NIBE, Monumentenwacht Zuid-Holland, Bureau Polderman, etc.
- Zie <https://www.restauratiefonds.nl/ondernemen-in-een-monument/uw-businesscase-maken/zakelijk-een-monument-verduurzamen/energiescan>.

Investeringssubsidie Duurzame energie (ISDE)

- De Investeringssubsidie Duurzame energie (ISDE) geeft eigenaren een tegemoetkoming bij de aankoop van zonneboilers en warmtepompen. De regeling is voor zowel particulieren als zakelijke gebruikers. Bekijk de regeling op de [website van RVO](#).

Subsidie Energiebesparing eigen huis

- Vereniging van Eigenaren (VvE), woonverenigingen en wooncoöperaties kunnen voor energiebesparende maatregelen in monumentale gebouwen en/of appartement(en) gebruikmaken van de Subsidieregeling Energiebesparing eigen huis (SEEH). Voorwaarde is dat de eigenaren zelf in de woningen (monumenten) wonen en deze niet verhuren. Commercieel vastgoed binnen de VvE (zoals winkels of kantoren) is uitgesloten van subsidie.

Oriëntatie

- Energiecoach > Hoom > analyse huidig gebruik en potentiële besparingen
- VVE / burenoverleg
- Meedoen met een collectief?
- Bouwkundig rapport (Monumentenwacht)
- Bouwhistorisch rapport (bouwgeschiedenis)
- Duurzame monumentenscan wenselijk?
- Financiering mogelijk?

Energiescan Monumenten

- Gecertificeerde Duurzame Monumenten-adviseur (DuMo)
- Zorgvuldige afweging tussen historische waarden en energiebesparende maatregelen
- Inzicht in de te nemen maatregelen: bijvoorbeeld isolatiemogelijkheden, hoog rendementketels, zonnepanelen
- Inzicht in de mogelijkheden (wat kan wel / niet) en wat is (naar verwachting) vergunningsverplichtig

Wanneer kiezen voor uitgebreide scan?

- Scan geeft inzicht in mogelijkheden, tegen welke prijs, en met welke CO2-reductie
- Belangrijk bij totaalplan met onomkeerbare keuzes
- Monumentenscan vormt onderbouwing voor planbeoordeling ARK
- Scan kan plan voor verduurzamen koppelen met meerjarenonderhoudsplannen (efficiënt, kostenbesparend, “natuurlijk moment”)

Technische aandachtspunten bij monumenten

- Isolatieglas
- Zonnepanelen
- Overige installaties

Ramen isoleren:

Behoud gaat voor vernieuwing.

Slingerglas (1100), geblazen glas (1700) en getrokken glas (1850) heeft bouwhistorische waarde. Het vervangen van dit glas is vergunningsplichtig

Alternatieven:

- Gelaagd glas
- Monumentenglas
- Achterzetbeglazing
- Voorzetbeglazing (glas in lood vensters)

Soort glas	Isolatiewaarden <i>U-waarde</i>
Enkel glas	5,8
Voorzetraam zonder coating	2,8
Dubbel glas	2,8
Voorzetraam met coating	2
HR-glas	2
HR+	1,6 - 1,2
HR ++	<1,1

Kan het ook anders?

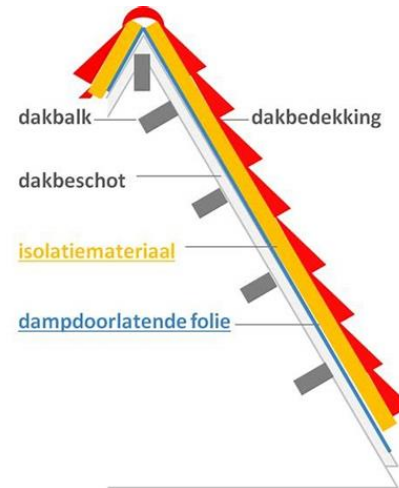
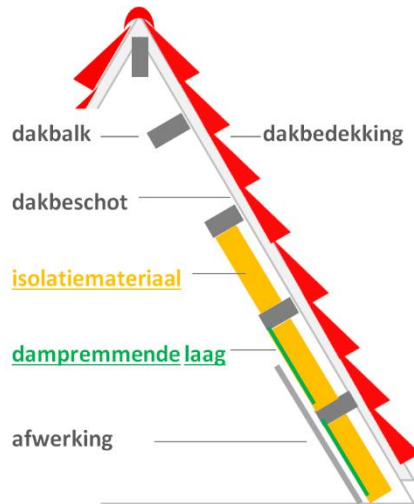

	afname warmte- verlies	U-waarde in W/m²K
dikke gordijnen	41%	2,5
luiken	51%	2,2
dubbelglas	55%	1,9
verbeterde luiken	60%	1,6
luiken en gordijnen	62%	1,6
achterzetbeglazing	63%	1,7

Dakisolatie

- Isoleren aan de binnen- of buitenzijde (bouwfysisch)?

Dakisolatatie

- Isoleren aan de binnen- of buitenzijde (bouwhistorisch)?

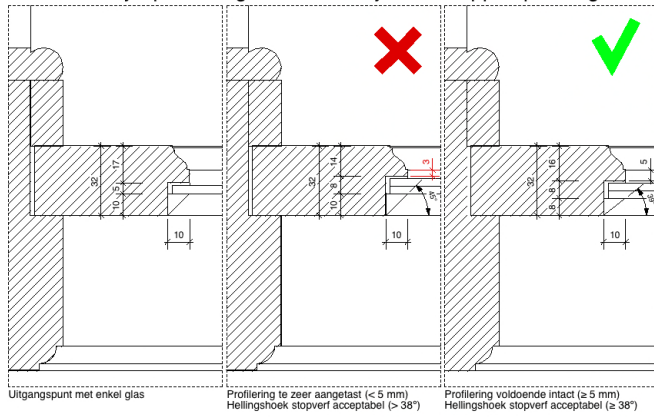
Verkleinen oppervlakte

- Zoldervloer isolatie (eenvoudig en doeltreffend)

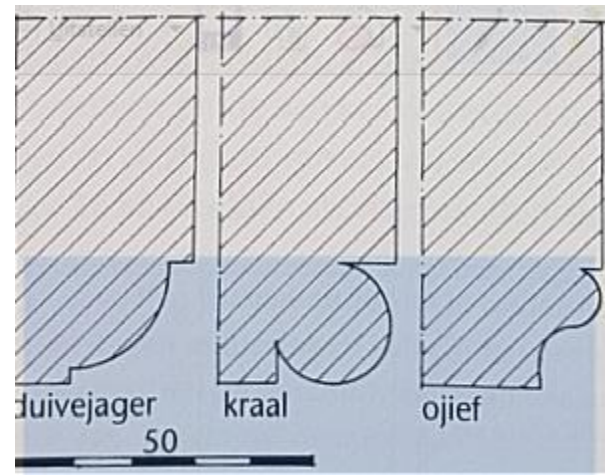
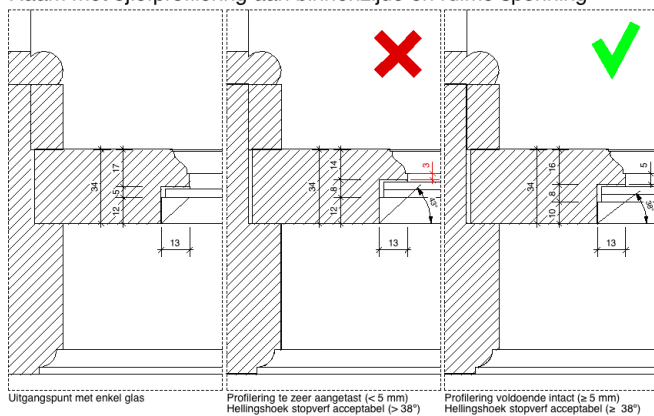

Raam met ojiefprofilering aan binnenzijde en krappe sponning

Raam met ojiefprofilering aan binnenzijde en ruime sponning

Vragen?